

„...být a nebýt zároveň...“

Oponentní posudek diplomové práce Tomáše Pevného „Vodní dílo Fláje“

Práce Tomáše Pevného obratně balancuje na hranici zdánlivě utopického konceptu a reálného záměru vycházejícího z logiky rekonverzního uvažování jako jednoho z možných současných přístupů usilujících o zodpovědnou udržitelnou architekturu. Tedy udržitelnost ne jako soubor zelenkavých redukcionistických proklamací, ale naopak jako ambice poctivého vrstevnatého pohledu zbaveného dogmat architektury jako „racionální“ podřízené služby v úrovni nejstaršího řemesla.

Významným aspektem návrhu je jeho silně imaginativní potenciál vtahující budoucí návštěvníky do interakce s nezvyklým prostorem v ještě nezvyklejší konjunkci se zamýšleným využitím. Jako oponent hodnotím odvahu při volbě navrženého obsahu a zároveň představenou míru zásahu oscilující mezi akademickou polohou a možným reálným naplněním. Mám za to, že se diplomantovi daří nespadnout do vlastní pasti „atraktivního“ zadání kombinujícího hned dvě extrémní danosti v jednom projektu – tedy *krematorium* (a navíc i hřbitov ve formě kolumbária) uvnitř *přehradní hráze*.

Moment, kdy se v dnešním světě bez sentimentu a hrané pokory zabýváme reinvencí obdivuhodných děl minulosti, patří k nejkritičtějších okamžikům současného architektonického provozu. Tato diplomní práce v sobě obsahuje naději, že architekti nerezignují na své poslání a nenaskočí na vlnu převládajícího oportunistického redukcujícího architekturu na oprašování zděděné formy bez pochopení její podstaty a tím i potenciálu nového uvedení v život.

Diplomová práce se zaměřuje na vnitřní prostory hráze a zvnitřňuje je dále skrze řešení postavené na nemateriální podstatě využití. Uživatel vstupující do prostoru uvnitř hráze je vystaven lobotomickému momentu ztráty vnímání vnějšího světa a veškerých kontextů mimo situaci v níž se ocitá. Nezvyklost prostoru a povaha jeho uživatelsky-interiérové „neexistence“ je návrhem rozvíjena dále za hranici technické podstaty přehradního díla až do transpozice do univerzální duchovní podstaty. Nejde přitom o samoúčelnou exhibici stavící na odív svou neobvyklost. Podstatou návrhem dosaženého výsledku je opětovné znejistění existence vnitřního světa v hrázi a jeho přesunutí do nefyzické polohy. Ten prostor leží v zóně, která současně je a není a dává tak smysl umístění svého obsahu - smuteční síně a hřbitova – jako materializovanému místu ve vzpomínce pozůstalých na zemřelé.

Otázka, zda je takto intenzivní zážitek slučitelný s vnímáním pozůstalých ve vypjaté chvíli loučení a ještě více s opakovaným navštěvováním „hřbitovní“ části megahrobky s kolumbáriem, zůstává jedním ze silných momentů návrhu. V současném světě globalizujícím a externalizujícím vše včetně vyznání nebo jeho absence jde o otázku s odpovědí nejspíše velmi překvapivým: ano.

Návrh tak nepůsobí jako distopická kulisa pro filmový postapokalyptický příběh, k čemuž by mohly svádět storyboardům výtvarně příbuzné vizualizace, naopak lokalizace do takto koncipovaného nemísta je více než zajímavým námětem a mám za to, že je možné ji považovat za výzvu s potenciálem podnikatelského záměru s nelokální mezinárodní šíří uživatelů. Není podstatné, zda by se ve snaze o realizaci návrhu ukázal takto nastavený cíl jako nereálný a nejspíše by došlo k redukcii a optimalizaci samotného zásahu do skromnější míry. Silou projektu je jeho iniciační povaha.

Tomáš Pevný návrhem ukazuje jak přemýšlí a uvnitř tohoto představení (i doslovně) dokáže zručně vytvářet architektonickou kompozici projektu včetně základních technických aspektů požadovaných v rámci diplomní úrovně práce. Ve své představené formě návrh není dokonalý a v některých aspektech je spíše nahlédnutím do kuchařky autora než výsledným receptem (okna a barevnosti, znaková symbolika, výsledné materiálové řešení a detailování), nicméně pokud by podle něj sám autor skutečně „vařil“, mám za to, že by svým „freestylovým“ způsobem dosáhl velmi jedinečného výsledku.

Za všechny tyto návrhem položené otázky a adekvátně (ne)dořečené odpovědi navrhuji diplomantovi hodnocení A (výborně) a přeji mu, aby nadále zůstal takto citlivě Pevný pro svou architektonickou praxi.

MgA. Ing. arch. Petr Janda, v Praze, dne 12.9.2020